

Keijo Korel soittaa domraa ja Catia Pedrosa ja Turkka Wahlbäck kontrabassobalalaikkaa Helsingin balalaikkaorkesterissa.

Balalaikka elää nousukautta

► Suomalainen on tottunut puhumaan balalaikkaorkesterista, mutta jyvaskyläläinen **Kari Dahlblom** oikaisee: Venäjällä puhutaan kansansoitinorkestereista. Balalaikan sisarsoitin on domra, joka eroaa kolmionmuotoisesta balalaikasta pyöreän muotonsa vuoksi. Domraa soiteetaan oikean käden etusormella, kun balalaikka soi plektran avulla.

Balalaikan ja domran historiasta tiedetään Suomessa melko vähän. Dahlblom sai siitä aiheen Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osastolle valmistuvaa väitöskirjaansa varten.

Domran historia on vanha, mutta soitin hävisi 1600-luvulla, kun Venäjän kirkko taisteli kansansoitintia vastaan. Pietarilainen **Vasilij Andrejev** tutki vanhoja piirustuksia 1880-luvulla ja loi

domran uudelleen. Sitä ennen hän oli parannellut balalaikkaa. Hän uudisti myös kanteleita.

”Andrejev loi Venäjällä uudenlaisen musiikkikulttuurin. Hän yhdisti kansanmusiikin, akateemisuuden ja virtuositeetin”, Dahlblom sanoo.

Olennaista on, että kansanmusiikkisoittimiin kuuluu kokonaisia soitinperheitä kontrabassosta piccoloon.

Keisarillisella Venäjällä balalaikkaorkesterit olivat suosittuja. Suosio jatkui neuvostovallan aikana, mutta hiipui hieman Neuvostoliiton hajottua. Nyt se on Dahlblomin mukaan uudessa nousussa. Ammattiorkestereita on kuusikymmentä, mikä on enemmän kuin koskaan.

Myös Suomessa on 1900-luvulla toiminut useita balalaikkaorkestereita. Vuonna

1910 perustettu Helsingin balalaikkaorkesteri on maailman toiseksi vanhin pietarilaisen Andrejevin orkesterin jälkeen. Venäläiset nuoret miehet perustivat sen Karjalan kannaksella.

”Ennen toista maailmansotaa balalaikkoja myytiin suomalaisissa musiikkiliikkeissä paljon. Muun muassa partiolaisilla ja Pelastusarmeijalla oli omat orkesterinsa. Toisen maailmansodan jälkeen balalaikkojen kauppa väheni, kun rajat sulkeutuivat.”

Nykyään eletään taas nousukautta. Helsingissä järjestetään tänään ensimmäinen suomalainen balalaikkafestivaali, jossa Helsingin balalaikkaorkesterin lisäksi soittaa neljä pienempää yhtyettä. Dahlblom soittaa jyvaskyläisessä domrayhtye Elglandissa.

Dahlblomin mukaan bala-

laikkamusiikki on monipuolista. Ohjelmistossa on balalaikkaorkesterille sävellettyä musiikkia ja sovittua kansanmusiikkia ja säveltäjien nuotinnoksia. Suomalaiset orkesterit soittavat muun muassa **Merikantoa, Sibeliusta ja Eino Kaskea.**

”Konsertin alkuosassa voidaan soittaa frakit päällä vakavampaa ohjelmistoa. Puoliajan jälkeen asut muuttuvat kansanomaisiksi ja ohjelmisto kevenee. Monilla muilla orkestereilla ei ole yhtä monipuolista ohjelmistoa.”

Sirpa Pääkkönen

► **Venäläisen kulttuuridemokraattisen liiton järjestämällä balalaikkafestivaalilla soittavat Helsingin balalaikkaorkesteri, domrayhtye Elgland, Trio Melnikov, Šmel-kvartetti ja Helsingin domrayhtye. Savoyteatteri (Kasarmikatu 46–48) klo 19. Liput 8e.**